

Урок 37

Тема. Антуан де Сент-Екзюпері. Цікава історія з життя письменника. «Маленький принц». Маленький принц у ставленні до своєї планети, троянди, лиса та ін.

Мета уроку (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання і розуміння цікавих фактів життя А. де Сент-Екзюпері, зв'язок твору із життям митця, сюжету повісті-притчі «Маленький принц»; *уміння* усвідомлено читати різними видами текст твору, відповідати на питання за змістом прочитаного/почутого тексту/медіатексту, стисло або вибірково переказувати прочитане та/або почуте; визначати тематику, ідейно-тематичні та естетичні особливості твору, висловлювати власні погляди, ідеї, переконання, своє ставлення до зображених у творі подій і ситуацій, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади. *Ключових:* розвиток уміння розмежовувати в художньому тексті фактичну інформацію та підтекст, коментувати підтекст, наводити цитати для підтвердження та вираження власних поглядів, ідей, переконань; представляти текстову інформацію, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань. Хвилинка творчості. Висловлення учнівських вражень від перегляду кінофільмів про Шерлока Холмса.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Вступне слово вчителя. На наступних уроках нашим співрозмовником буде добра і мудра людина, не тільки поет, але й філософ – французький письменник А. де Сент-Екзюпері та його загадковий герой Маленький принц. Уявити Сент-Екзюпері без неба, куди він так прагнув до останньої миті свого життя, неможливо, як неможливо уявити зарубіжну літературу без книг Антуана де Сент-Екзюпері. Ми прочитаємо дивовижну історію про подорож принца казковою галактикою, його відвідини планети Земля. Повість дивовижна не стільки описом фантастичної подорожі, але й тим, що ставить перед кожною людиною питання, на які ми також постараємося знайти відповіді.

Бесіда за епіграфом до розділу (с. 180 підручника).

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Знайомство з особистістю письменника.

У дитинстві Антуана цікавило усе: малювання, книги, музика, техніка. Коли він виріс, став одночасно і пілотом, і механіком, і письменником, який сам ілюстрував свої книги, і героєм, який захищав світ від фашизму. Незважаючи на популярність, був дуже скромний і на питання про його життя відповідав просто: «Шукайте мене в тому, що я пишу». Дійсно, ніщо так не розкриває цю людину, як її книги. Він загинув у повітряному бою, тож устиг написати небагато, але у нього немає книг, де б він не згадував дитинство. «Звідки я родом? Я з дитинства, ніби з якоїсь країни», - говорив він, бо завжди беріг свій зв'язок із дитинством, який більшість дорослих утрачають у щоденних житейських клопотах.

Усе його життя можна назвати польотом від старого замку Сен-Моріс, де пройшло його дитинство, до маленької зірки, де живе створений його уявою Маленький принц.

Екзюпері любив усе незвичайне і не боявся труднощів, бо знав, що єдиний спосіб переконатися в реальності чуда – створити його самому:

- Сент-Екс (так його називали друзі) і сам багато разів рятувався під час аварій літака, і 14 разів рятував своїх товаришів-пілотів, які потрапляли в авіакатастрофи над пустелею Сахарою та в горах Кордильєри;

- якось в Америці він зустрів старого француза, що піддався «золотій лихоманці», а тепер мусив жебракувати, щоб не вмерти з голоду в чужій країні, тоді Екзюпері на свої останні гроші купив квиток на пароплав, щоб той зміг повернутися на батьківщину, до рідного дому;

- а ще Екзюпері навчив маленького хлопчика пускати мильні бульбашки. Коли вони торкалися стін чи підлоги, лускали, а хлопчик плакав. Екзюпері додавав у мильну піну краплинку гліцерину. Тепер бульбашки стали яскравими і красивими, підсакували, мов м'ячики, торкаючись чогось. Цим винаходом він гордився найбільше;

- під час війни з гітлерівськими загарбниками він подавав заяви з проханнями зарахувати його пілотом-винищувачем, але через стан здоров'я після 15 аварій його взагалі не брали до армії. Він наполіг, і став пілотом військового розвідувального літака;

- військовий пілот Сент-Екзюпері загинув у останній день липня 1944 року, виконуючи бойове завдання. Літак упав у море, і місцем вічного перебування Сент-Екса став увесь світ.

Робота з підручником. Опрацювання матеріалу підручника на с. 180-182.

Перегляд навчального відео. «Екзюпері, Антуан де Сент». Проєкт «Енциклопедія на Ютубі»: <https://www.youtube.com/watch?v=TcKVxvC3RqY>

Знайомство з книгою. «Маленький принц» створювався у найтяжчий для письменника час вимушеної еміграції у США, у 1942 році в Нью-Йорку, коли він рвався звідти на фронт боротися з гітлерівцями, які окупували його рідну Францію. Антуан присвятив казку другові Леонові Верту, який переховувався від нацистів у Франції. Видавництво замовило Екзюпері історію для дітей, і він працював ночами, щоб вчасно закінчити казку. А коли втомлювався, підходив до вікна своєї кімнати і запускав паперові літачки. Часом вітер їх підхоплював і піднімав уверх, до зірок.

Перша публікація відбулася у Нью-Йорку 6 квітня 1943 року, але автор її не побачив, бо відправився на фронт. Книга спочатку вийшла друком англійською мовою, і лише потім — французькою. Цей твір згодом був перекладений на більш ніж 180 мов світу. Переклад українською мовою здійснив Анатолій Жаловський у 1976 році.

Малюнки у книжці зроблені самим автором та не менш відомі, ніж сам твір. Особливістю є те, що це не ілюстрації — а частина розповіді: сам автор та герой казки весь час посилаються на малюнки і навіть сперечаються щодо них. Унікальні ілюстрації в «Маленькому принці» руйнують мовні бар'єри, бо є частиною універсальної мови малюнків, зрозумілої кожному.

Сам автор говорив, що написав цю казку не лише для дітей, передусім для дорослих — вона про людину, її місце у світі і про шанс подолати відчуженість між людьми.

IV. Формування нових знань, умінь, навичок і компетенцій.

Робота над змістом твору. Читання, переказ і обговорення розділу II.

- Хто оповідач, чийми очима ми бачимо події?

- Як оповідач опинився у пустелі?

- Кого пілот зустрів у пустелі?

- Яким було прохання хлопчика? Чому пілот не зміг йому відмовити?

- Чому Маленькому принцу найбільше сподобався останній малюнок? (У ньому був простір для фантазії, а не нав'язане чуже бачення світу. Хлопчик побачив свого баранця таким, яким хотів.)

Рольова гра. Перекажіть сцену зустрічі від імені Маленького принца. Опишіть, як змінювалися почуття героя?

Читання, переказ і обговорення розділів III - VIII.

- Що пілот зрозумів про таємничу появу хлопчика у пустелі?
- Як ви розумієте слова принца: «Коли йти просто перед собою, куди очі світять, то далеко не зайдеш»? Поясніть їхнє пряме і переносне значення.
- Чому пілот так детально розповідає про планету принца?
- Яким є ставлення принца до своєї планети? Сформулюйте його принципи життя.
- Як Маленький принц ставиться до троянди? Чому він турбується про квітку, яка росте на його планеті?
- Якими рисами наділена троянда?
- «Дуже складно з цією квіткою...» - бідкається принц. Які складнощі заважають стосункам?
- Чому Маленький принц вирішує залишити троянду? Як вона це сприймає?
- За що троянда попросила вибачення у принца? Що вона зрозуміла у мить прощання?
- Алегорією чого є квітка? (Це символ любові та краси.)
- Що зрозумів принц про троянду із часом? Як він про це говорить?

Коментар учителя. Дослідники творчості Сент-Екзюпері вважають, що в образі капризної троянди відображено риси красуні Консуело, дружини письменника, яку він дуже кохав, незважаючи на її непростий характер.

Словникова робота. Капризний - якому важко догодити, з постійними забаганками, несподіваними бажаннями, капризами і дивацтвами. Синоніми: вередливий, примхливий, заблагливий, комизистий.

Читання, переказ і обговорення розділів XX - XXI.

- Що відчув Маленький принц, зустрівши сад троянд?
- Символом чого є п'ять тисяч квітів? (Різноманіття краси, багатство світу.)
- Чи применшує насправді існування трояндового саду буття троянди на планеті принца?
- Як почалася дружба принца і лиса? Чому лис привітався першим?
- Як лис пояснює, чому в людей часто немає друзів?
- Як лис пояснює хлопчикові поняття «приручити»?
- Як ви розумієте вислів: «Ти завжди береш на себе відповідальність за того, кого приручив»?
- Як ви думаєте, для чого автор «знайомить» лиса і Маленького принца?
- Які головні життєві істини лис відкриває хлопчикові? Яка найголовніша таємниця лиса?
- Чому найголовніше не завжди побачиш очима?
- Алегорією чого є лис? (Мудрість природи, у якої треба вчитися людям.)
- Як саме і чому Сент-Екзюпері показує читачам, що дружити з кимось і любити когось – це насправді не розвага, а щоденна нелегка праця і турбота?

V. Закріплення вивченого матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Пошуково-дослідницька робота в групах (роздаткові картки-схеми).

1. Поясніть алегоричні образи, пов'язані з образом Маленького принца.

Образи	Алегоричне значення	Роль у житті принца
Астероїд		
Баобаб		
Троянда		
Мальюнки пілота		

2. Допишіть на схемі, чим наповнене життя маленького принца, його маленький світ.

Багатства
(матеріальні і духовні)

Чого не вистачало принцу
в житті на своїй планеті?

Мал. А. де Сент-Екзюпері

Виконання інтерактивної вправи «Маленький принц і його друзі. Літературний пазл»:
<https://learningapps.org/display?v=pems8ghe325>

Підсумкова бесіда за питаннями підручника на с. 192.

VI. Підбиття підсумків, рефлексія.

Рефлексія. Відкрийте п'ять секретів дружби, повідані лисом Маленькому принцу.

Працюємо вдома. 1. Прочитайте в підручнику уривки повісті (с. 193-201). 2. Складіть карту (схему) подорожі Маленького принца Всесвітом.